

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Tavoitteena täydellinen hanke

Jarkko Kärkimaa
Henna-Mari Laurila

28.8.2018

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Hyvä hanke

1. Tarpeellinen = ratkaisee ongelman
2. Kustannustehokas
3. Tuloksellinen

28.8.2018

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Hyvä hanke

Hyvä hanke luo positiivisen muutoksen.

28.8.2018

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Hankesuunnittelun merkitys

Miksi kannattaa panostaa suunnitteluun?

- Parempi hakemus = paremmat pisteet
- Helpompi toteutus

28.8.2018

Väline

Loogisen viitekehyksen lähestymistapa (Logical Framework Approach, LFA) on hankesuunnittelun väline.

LFA= Analyyttinen prosessi

Loogisen viitekehyksen matriisi (Logical Framework Matrix, LFM)
= suunnittelun tulos (ja hakemuksen pakollinen liite)

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

	Intervention logic	Indicators	Sources of Verification	Assumptions
Overall objective				
Specific objective				
Outputs				
Activities				

28.8.2018

Loogisen viitekehyksen lähestymistapa

Analyysi (concept note)	Suunnittelu (full application)
Ongelma	Matriisi
Tavoite	Toimenpiteet
Sidosryhmä	Resurssit
Strategia	

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Miksi?

- Selkeä hankelogiikka -> paremmat tulokset -> parempi ohjelma
(-> parempi tulevaisuus)
- Haluatteko onnistua?
  - Parempi mahdollisuus saada rahoitusta
  - Hanke helpompi toteuttaa

28.8.2018

Mistä aloitetaan?

Ongelma on hankesuunnittelun lähtökohta.

Miksi?

Koska hankkeen toteuttamiseen pitää olla jokin syy. Ongelma määrittelee onko hanke relevantti vai ei.

Tiedän jo mitä haluan tehdä!

Entä jos toimenpiteet ovat jo selvillä?

- Tehkää silti analyysi!
- Miettikää myös muita vaihtoehtoja alkuperäisen suunnitelman lisäksi.

Analyysivaihe

Ongelma-analyysi

-

Minkä pitäisi olla
paremmin?

Ongelma-analyysi

- Nykytilanteen ongelmakohtien tunnistaminen,
- Syy-seuraussuhteiden määrittely (mistä mikäkin asia johtuu)
- **Luo perustan hankkeen tavoitteelle ja toteuttamiselle!**

Ongelmapuu

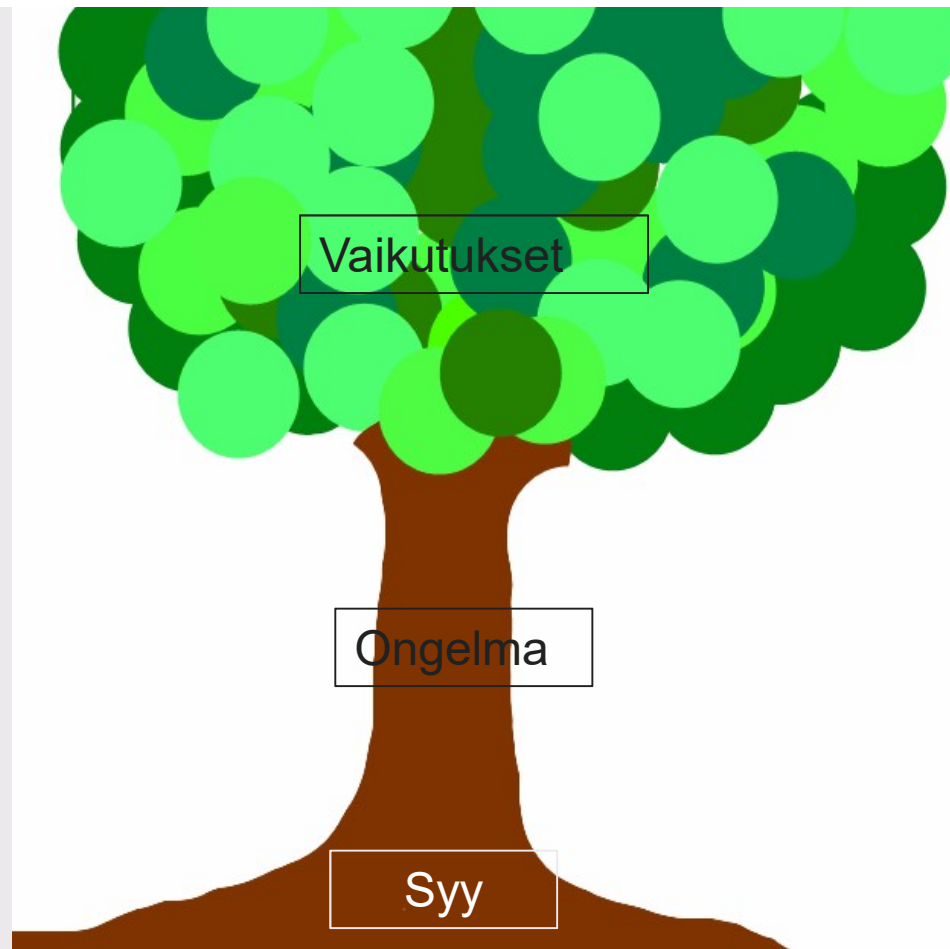
Ongelmapuu on ongelma-analyysin työkalu

- Miksi ylipäänsä teemme mitään?
- Miksi tämä projekti?
- Miksi on huono juttu, jos mitään ei tehdä?
- Mikä nykytilassa on vikana?

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Ongelmapuu

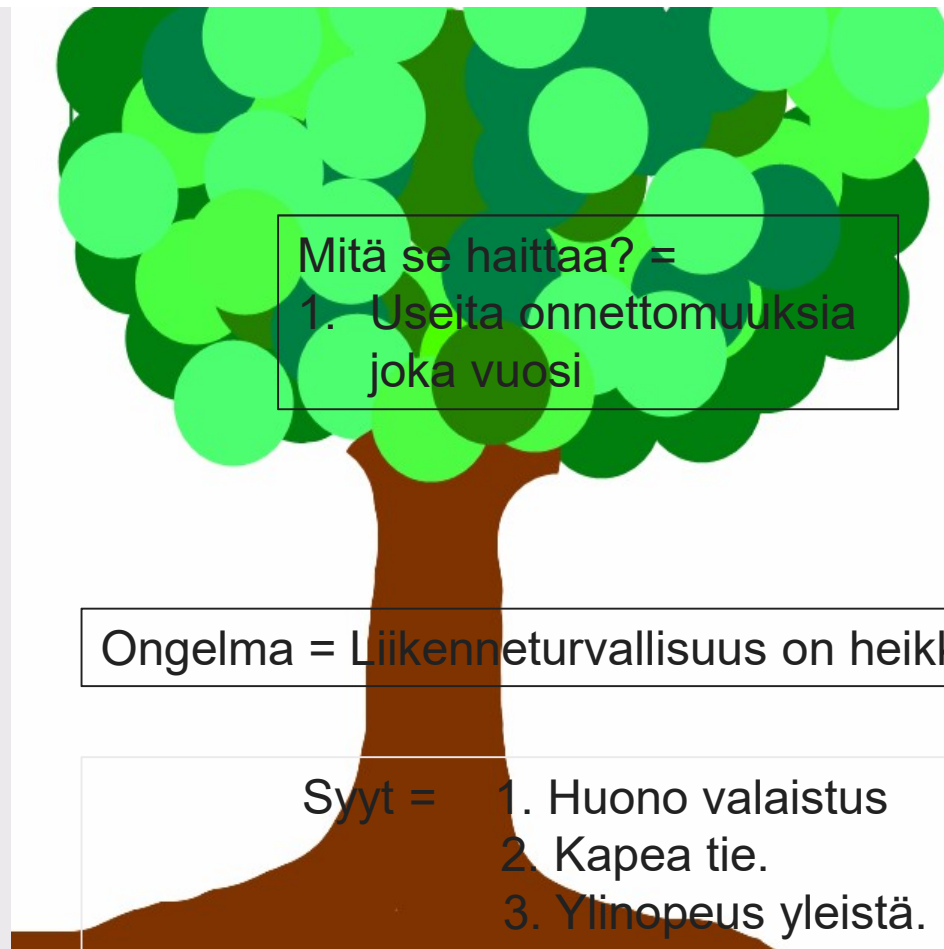
28.8.2018

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Esimerkiksi:

Ongelman voi perustella esimerkiksi onnettomuustilastoilla.

Kuinka ongelmapuuh tehdään?

Pyydä partnereita ja sidosryhmiä kertomaan kaikki heidän tiedossaan olevat (tiettyyn asiaan liittyvät) ongelmat.

Järjestä ongelmat: johtuuko joku asia jostakin toisesta asiasta?

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Ongelmapuu

Fish stocks are declining

Polluters are not controlled.

Border crossing river's water quality is deteriorating.

Industrial waste is dumped into the river.

Households discharge wastewater directly into the river.

Wastewater treated in plants does not meet environmental standards.

Swimming places are closed.

Amount of water borne diseases increased.

40 % of households are not connected to sewerage network

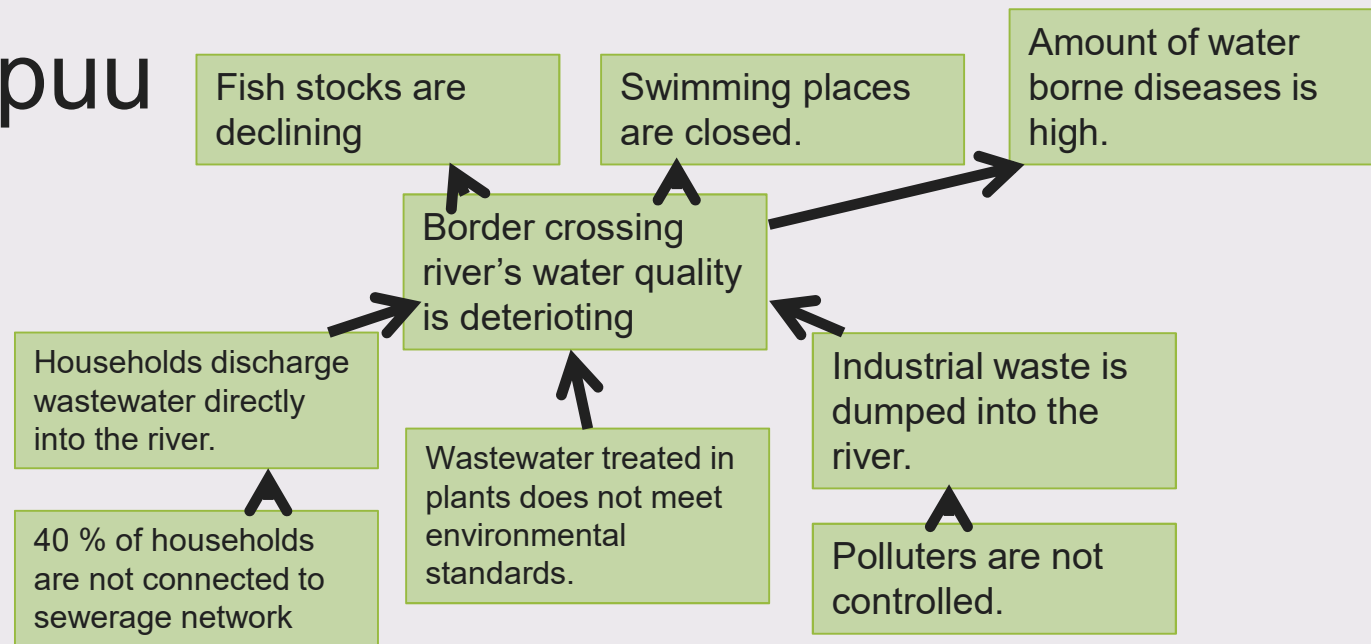

28.8.2018

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Ongelmapuu

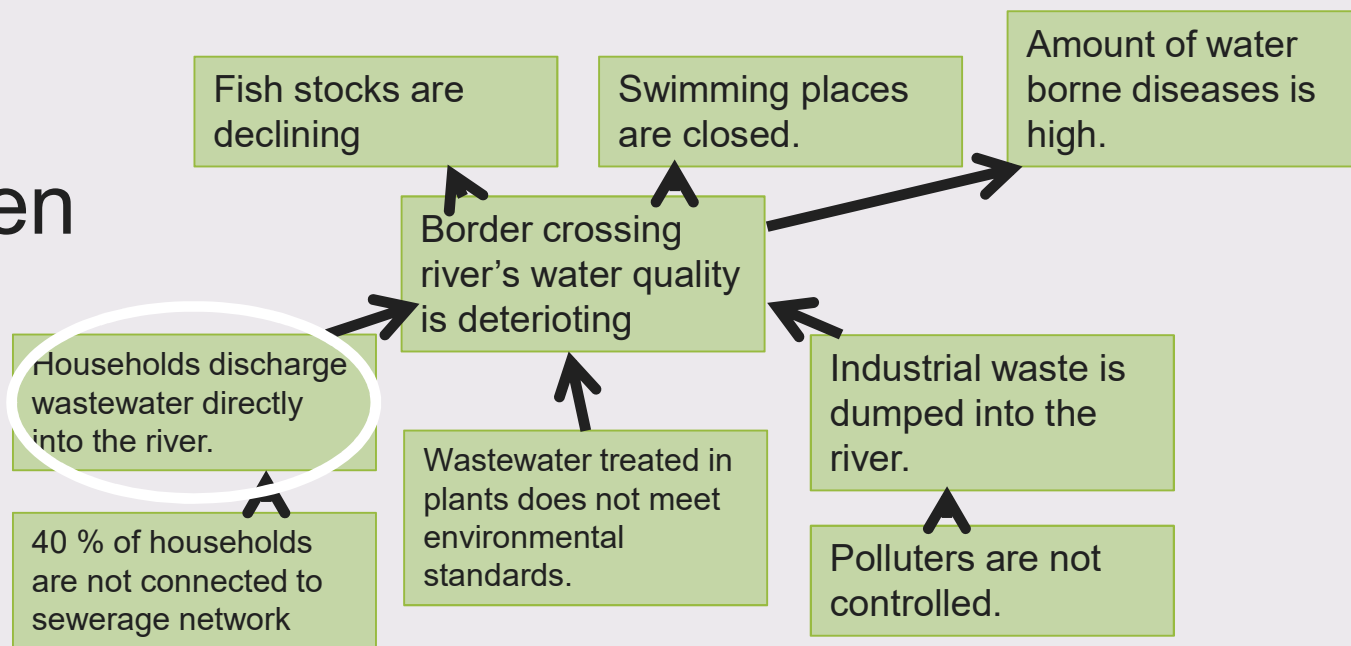

28.8.2018

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Ongelman valitsemisen

28.8.2018

Onko se ongelma?

- Jonkun asian puuttuminen (sillan, kielitaidon, rahan...) ei tässä yhteydessä ole ongelma.
  - Se, että sanot jonkun asian olevan ongelma, ei tee siitä todellista ongelmaa.
- > Ongelman pitää olla perusteltu ja ymmärrettävä.

Ongelma hakemuksessa

Summary: "Describe the problem the project is planning to solve and how it has been identified."

Vastaus voisi olla esimerkiksi:

"The problem the project aims to solve is that **the households discharge wastewater directly into the river**. The problem was identified in a study done by XXX. It was found out that 40% of the households are not connected to sewerage network. This results to border crossing river's deteriorating water quality. The problem has been discussed and agreed with the project partners and stakeholders A, B and C."

Ongelma hakemuksessa

- Kirjoita hakemukseen selkeästi ongelma, joka hankkeella on tarkoitus ratkaista (älä pakota arvioitsijoita lukemaan rivien välistä).
- Kerro myös ongelman syistä ja mitä haittaa siitä on.
- Kuvaa lyhyesti ongelman analysointiprosessi (osallistujat jne.).
- Voit kertoa lyhyesti toimintaympäristöstä ("unemployment rate in Hyrypoga is 11%. 27% of school-aged children participate in a recreational activity...), mutta huomioi, ettei se ole ongelman kuvaus.

Ongelmia ongelmassa

- Ongelmaa ei ole tunnistettu tai kuvattu – hakemuksessa on ainoastaan toimintaympäristön kuvaus.
- Ongelmaa ei ole perusteltu.
- Ongelma on liian laaja tai kapea.
- Ongelma on jonkin puute ("lack of something") (silta, raha...).

Analyyssivaihe

Tavoiteanalyysi

-

Määrittele tavoite

Tavoiteanalyysi

Ongelmapuu muutetaan tavoitepuuksi: ongelmat muutetaan suoraan tavoitteiksi ja ilmaistaan positiivisina saavutuksina.

Tie on ajokelvoton. -> Tie on ajokelpoinen.

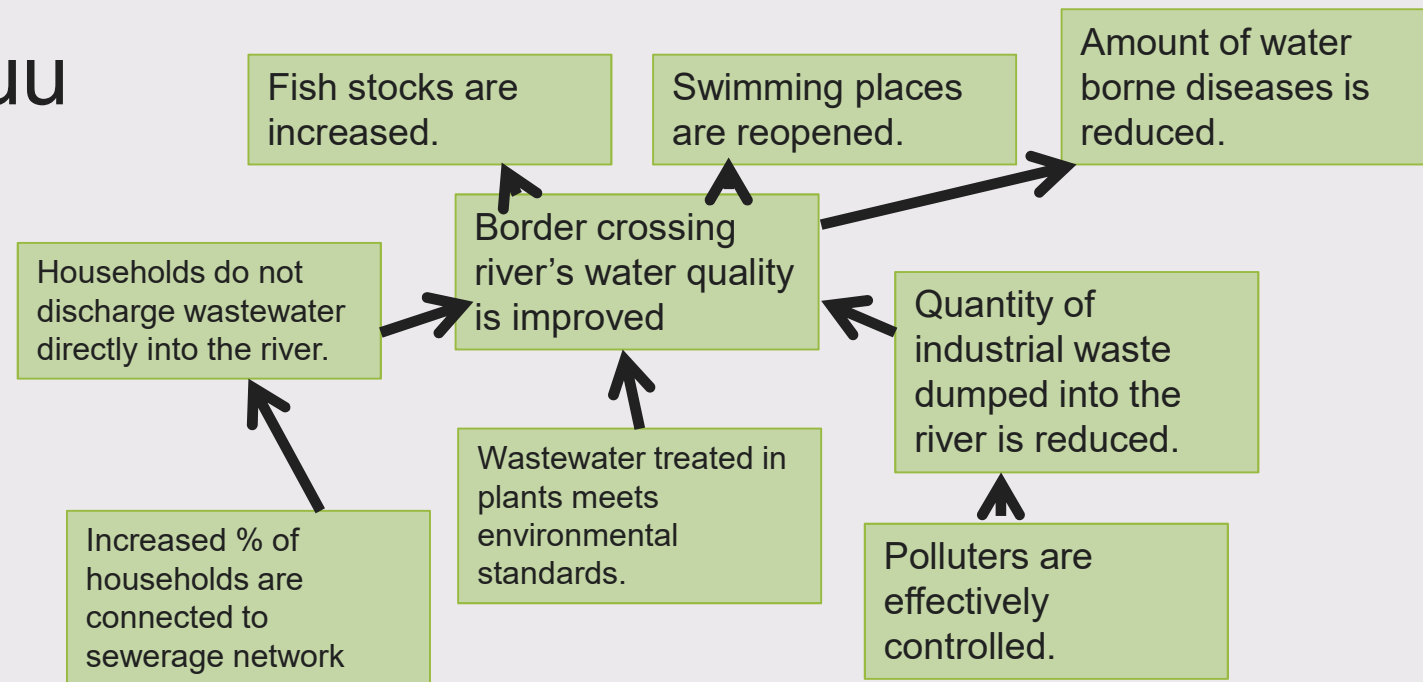
Säännöt:

- Muuta kaikki ongelmat tavoitteiksi.
- Älä keksi uusia tavoitteita, jotka eivät liity mihinkään ongelmaan.
- Kuvaa tavoiteltu tilanne.

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Tavoitepuu

28.8.2018

Tavoite hakemuksessa

Summary: "Describe the objective of the project."

- Kuvaa hankkeen erityistavoite (specific objective) eli muutos, joka hankkeella on mahdollista saada aikaan.
- Hankkeella on **yksi** erityistavoite.

Parantunut liikenneturvallisuus vs. liikennevalojen hankkiminen, tien leventäminen ja ylinopeuksien vähentäminen.

Tavoite hakemuksessa

- Muuta tunnistettu ongelma tavoitteeksi.

Esimerkiksi: "Households do not discharge wastewater directly into the river" ("Number of households discharging wastewater directly into the river is reduced.")

Ongelman ja tavoitteen on linkityttävä toisiinsa.

- Tavoite ei ole tekeminen. Tavoite on muutos!

Sillan rakentaminen vs. Parantuneet liikenneyhteydet

Analyysivaihe

Sidosryhmäanalyysi

-

Tunnista ystävät ja
viholliset

Sidosryhmät

1. Sidosryhmä (stakeholder) = organisaatio tai yksilö, johon hanke voi vaikuttaa tai joka voi vaikuttaa hankkeeseen.
2. Hyödynsaaja (beneficiary) = hankkeen toteuttamisesta hyötyvä taho
  - a. Kohderyhmä (Target group) = suora positiivinen vaikutus
  - b. Lopullinen hyödynsaaja (Final beneficiary) = hyöty pitkällä aikavälillä (esim. lapset, kuluttajat)
3. Partnerit (project partners) = hankkeen toteuttajat

Sidosryhmäanalyysi

Selvitetään keneen hanke vaikuttaa

- Kuinka hanke voi hyödyttää tai haitata?

Tunnistettujen sidosryhmien huomioiminen

- Selvitetään sidosryhmien tarpeet
- Huomioiminen ei tarkoita partneriksi lisäämistä (myös ideoiden kysyminen, keskustelu, kutsuminen on huomioimista).

Miksi? Koska sidosryhmät voivat vaikuttaa hankkeen toteuttamiseen (ystävät ja viholliset).

Sidosryhmien tunnistaminen - kokemuksia

- Sidosryhmän ei tarvitse olla partneri!
- Sidosryhmien unohtaminen hankkeen suunnitteluvaiheessa on varsin yleistä – varmista, että myös sidosryhmät tunnistavat määritellyn ongelman ja hyväksyvät asetetun tavoitteen.
- Jos kohderyhmä ei ole kiinnostunut hankkeesta, on parempi unohtaa koko juttu.

Partnereiden valinta - kokemuksia

- Aito kiinnostus hankkeeseen ja sen tuloksiin
  - Ei kannata osallistua vain, koska haluaa olla kiva.
  - Kaikkiin mahdollisiin hankkeisiin osallistuminen ei ole lähtökohtaisesti hyvä idea.
- Aikaisempi hankekokemus on etu, mutta uudet toimijat ovat tervetulleita (ei se ole niin vaikeaa)
- Yhteinen kieli
- Laatu on määrää tärkeämpi.

Sidosryhmät hakemuksessa

Summary: Describe the target groups and beneficiaries of the project.

- Luettele kohderyhmät ja hyödynsaajat erikseen.
- Ole riittävän täsmällinen:
Ohjelma-alueen asukkaat vs. kulttuurialan yrittäjät Kainuussa ja Kostamuksessa
(Mutta älä mene liian pitkälle: hyrynsalmelaiset puusepät)

Analyysivaihe

Strategia-analyysi

-

Päätä mitä hankkeessa
tehdään

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Strategia-analyysi

Tunnistetaan mahdolliset vaihtoehtoiset strategiat

⇒ Valitaan strategia toteutettavaksi

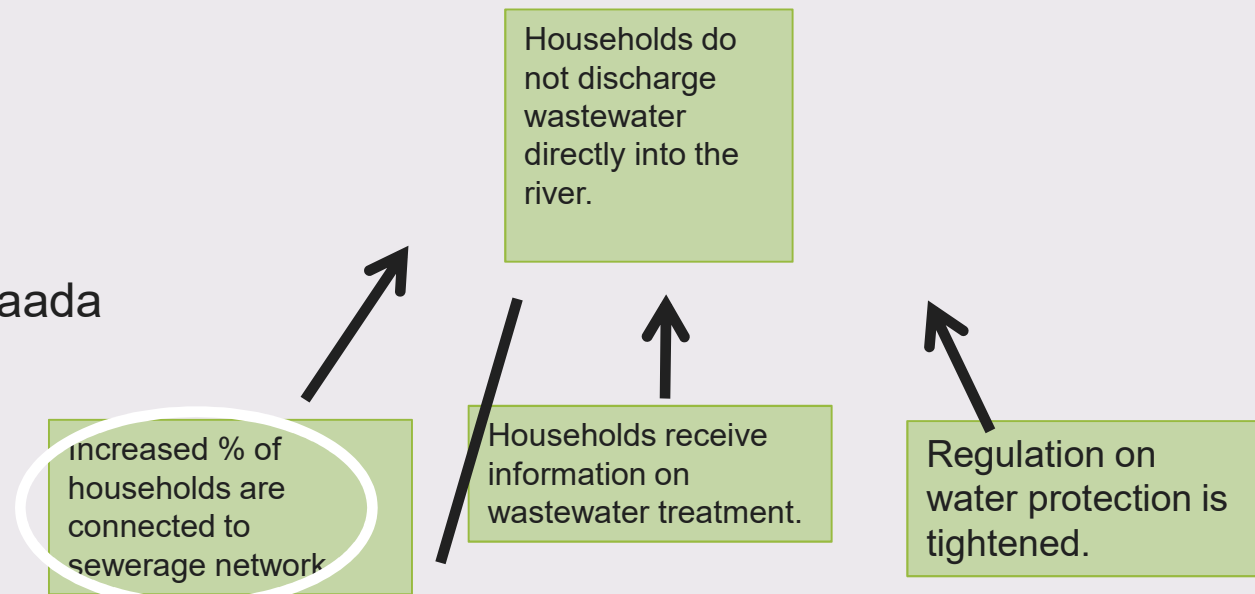
(Liikenneturvallisuuutta voi parantaa monella tavalla.)

28.8.2018

Strategian valitseminen

- Mitä te voitte tehdä?
- Mihin on mahdollista saada rahoitusta?

Strategia - ongelmia

- Liian laaja strategia: yritetään tehdä liian monta asiaa suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin.
- Strategia valitaan liian aikaisin (toimenpiteet päätetty ennen kuin ongelma on tunnistettu).

Strategia hakemuksessa

Summary: Describe the approach planned to take (type of activities to be implemented).

Luettele suunnitellut työpaketit ja kuvaa niiden sisältö lyhyesti.

Esimerkiksi: "Work package II: Choosing technology.

A study of existing technologies that could be used in Hyrypoga households. Tendering process.

Hakemuksessa (hakukierroksen toisessa vaiheessa) laaditaan tarkempi työsuunnitelma.

Strategia hakemuksessa

- Toimenpiteet otetaan ongelmapuun juurista – toimenpiteitä, jotka eivät liity tunnistettuun ongelmaan ei voi toteuttaa.
Esimerkiksi: Planting flowers on the road side is probably not necessary for improving traffic safety.
- Varmista, että esitetyt toimenpiteet ovat riittäviä ja tarkoituksenmukaisia suhteessa määritettyyn ongelmaan.

Esimerkiksi?

1. Taskulamppujen jakaminen kyläläisille;
2. Kukkien istuttaminen tien varrelle;
3. Autojen pysäyttäminen ja ylinopeudesta toruminen;
4. Liikenneturvallisuusseminaarin järjestäminen.

Suunnitteluvaihe

Hankesuunnitelman
kirjoittaminen

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Suunnitteluvaihe

Suunnitteluvaihe (full application)

Matriisi

Toimenpiteiden määrittely

Resurssien määrittely

28.8.2018

Loogisen viitekehyksen matriisi

= Määritellään projektin rakenne, testataan sen sisäinen logiikka ja riskit, määritellään indikaattorit

Matriisi on analyysivaiheen tuotos!

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Hakukierroksen ensimmäisessä vaiheessa täytetään interventiologiikka. Muilta osin matriisi täytetään toisessa vaiheessa.

	Intervention logic	Indicators	Sources of Verification	Assumptions
Overall objective				
Specific objective				
Outputs				
Activities				

28.8.2018

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Matriisi - täyttämijärjestys

	Intervention logic	Indicators	Sources of Verification	Assumptions
Overall objective	1			
Specific objective	2	8	9	7
Outputs	3	10	11	6
Activities	4			5

28.8.2018

Suunnitteluvaihe

Matriisi

-

Liittyvätkö palaset
toisiinsa?

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Interventiologiikka

Yleistavoitteen, erityistavoitteen, tuotosten ja toimenpiteiden tulee liittyä toisiinsa.

28.8.2018

Yleistavoite (Overall objective)

Päämäärä, pitkän aikavälin tavoite, jota kohti hanke pyrkii.
Ei saavuteta vain tällä yhdellä hankkeella.

Karelia CBC -ohjelmassa määritelty kullekin toimintalinjalle:

- Toimintalinja 1: Increased cross border economic interaction and trade
- Toimintalinja 2: Programme area's cultural services are easily reached and their quality is good
- Toimintalinja 3: Improved living and working environment

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Erityistavoite (Specific objective)

Kuvaa hankkeen aikaansaamaa konkreettista muutosta.

28.8.2018

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

	Intervention logic	Indicators	Sources of Verification	Assumptions
Overall objective				
Specific objective				
Outputs				
Activities				

Amount of water borne diseases is reduced.

Fish stocks are increased.

Swimming places are reopened.

Border crossing river's water quality is improved.

Households do not discharge wastewater directly into the river.

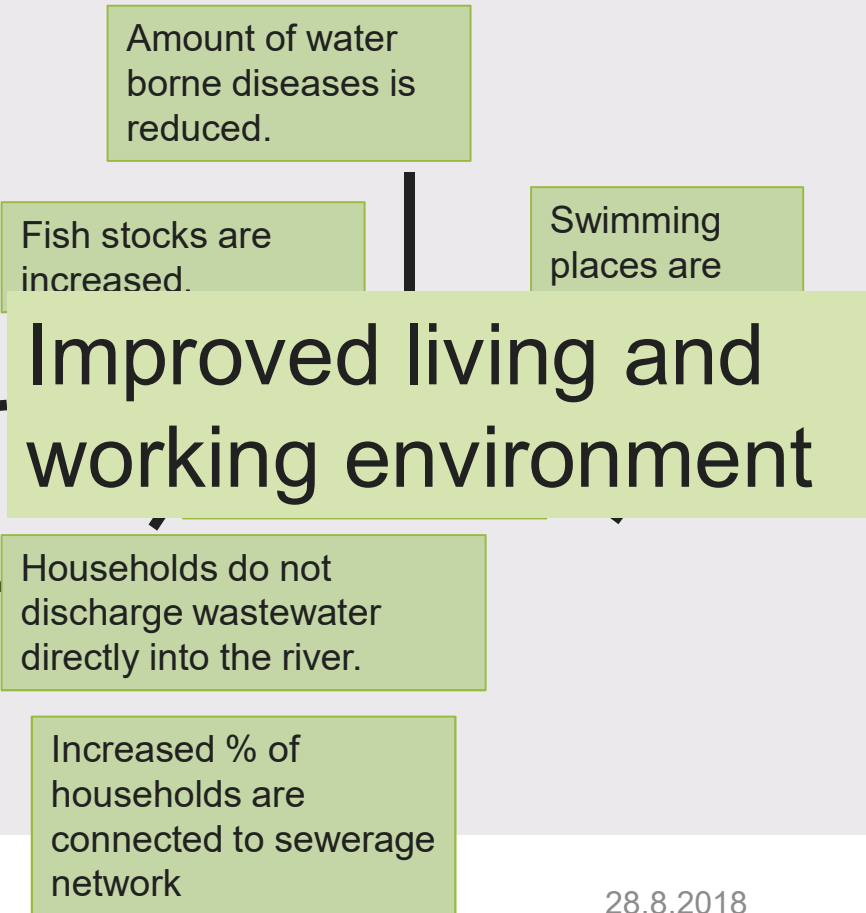
Increased % of households are connected to sewerage network

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

	Intervention logic	Indicators	Sources of Verification	Assumptions
Overall objective				
Specific objective				
Outputs				
Activities				

28.8.2018

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Elementit

Erityistavoitteen tulee liittyä yhteen ohjelman määrittelemistä elementeistä.

28.8.2018

Toimintalinjalle 1 määritellyt elementit:

- Solving/removing the barriers hindering cross-border economic cooperation
- Increasing the capacity of enterprises to start cross-border economic cooperation
- Increasing the area's attractiveness as a target for investment

Toimintalinjalle 2 määritellyt elementit:

- Improving the skills and capacities of cultural stakeholders
- Increasing the diversity of cultural services with new forms of cross-border cultural activities
- Creating new cross-sectoral initiatives
- Helping young people in danger of dropping out of active society with inclusive cultural activities

Toimintalinjalle 3 määritellyt elementit:

- Increasing environmental awareness
- Improving people's physical living environment
- Increasing the biodiversity of border areas
- Using nature in the promotion of health and wellbeing

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Elementit:

- Valitse vain yksi elementti.
- Kirjoita valittu elementti hakulomakkeen 'summaryyn'

Esimerkiksi: "The element the project is linked to is Creating new cross-sectoral initiatives."

28.8.2018

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Improved living and working environment

Households do not discharge wastewater directly into the river.

Linkittyy elementtiin 'Improving people's physical living environment'

28.8.2018

Tuotokset (outputs)

- Tuotokset ovat hankkeessa syntyviä konkreettisia asioita.
- Tuotosten on oltava tarpeellisia ja riittäviä hankkeen erityistavoitteen saavuttamiseksi.
- Tuotosten on linkityttävä suoraan toimenpiteisiin – hankesuunnitelmassa tulee olla yhtä monta tuotosta ja toimenpidettä (työpakettia).

Toimenpiteet (activities)

- Kerro mitä hankkeessa tehdään tuotosten toteuttamiseksi ja tavoitteen saavuttamiseksi.
- Suosittelemme työpakettitason (work package) käyttämistä:
  - Työpakettiin kerätään toisiinsa liittyviä, samaan tuotokseen tähtääviä aktiviteetteja -> *seminaarin järjestäminen tai tutkimusraportin kirjoittaminen eivät ole työpaketteja. Yritä määritellä laajempia kokonaisuuksia, esimerkiksi 'kainuulaisten ja kostamuslaisten kulttuuriyrittäjien markkinointiosaamisen kehittäminen'*
  - *Jokaisesta työpaketista syntyy yksi tuotos.*

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

	Intervention logic
Overall objective	Improved living and working environment
Specific objective	Households do not discharge wastewater directly into the river.
Outputs	<ol style="list-style-type: none"> 1. Technology chosen and tendered. 2. Developed infrastructure is taken into use. 3. Etc.
Activities	WP1: Choosing technology WP2: Development of infrastructure WP3: etc.

28.8.2018

Mitä matriisiin kirjoitetaan?

Tee matriisista mahdollisimman selkeä:

- **Erityistavoite (specific objective)** kuvataan kohderyhmälle kohdentuvan hyödyn kautta (increased, improved...).
- **Tuotokset (outputs)** ovat hankkeen aikaansaamia, toimenpiteistä johdettavia konkreettisia asioita (delivered, produced, conducted...).
- **Toimenpiteet (activities)** kuvataan aktiivisilla verbeillä (prepare, design, construct, research...)

Logiikan tarkastaminen

Tarkista pystylogiikka varmistamalla JOS-SILLON-seuraussuhteet

JOS toimenpiteet toteutetaan SILLOIN tuotokset syntyvät;

JOS tuotokset syntyvät SILLOIN erityistavoite voidaan saavuttaa; ja

JOS erityistavoite saavutetaan SILLOIN hanke edesauttaa yleistavoitteen saavuttamista.

Logiikan tarkistaminen

Sitten:

JOS haluamme edesauttaa yleistavoitteen saavuttamista SILLOIN erityistavoite täytyy saavuttaa;

JOS haluamme saavuttaa erityistavoitteen SILLOIN määritellyt tuotokset pitää tuottaa;

JOS haluamme tuottaa tuotokset SILLOIN määritellyt toimenpiteet pitää toteuttaa.

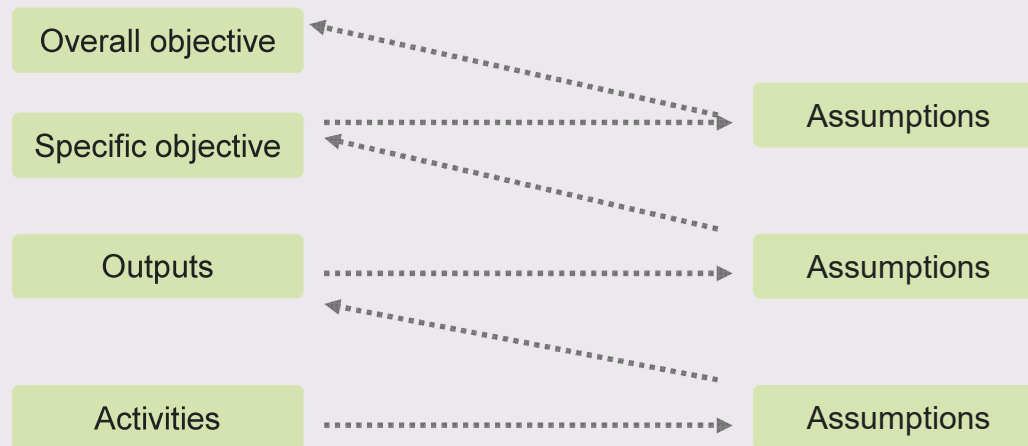

Matriisi: oletukset (assumptions)

- Ulkoiset tekijät, jotka vaikuttavat hankkeen menestykseen, mutta eivät ole hankkeen toteuttajien hallinnassa.
- Kirjataan positiivisessa muodossa, riskin peilikuvana.
Esimerkiksi: "The households are willing to join the sewerage network."

Tavoitteiden ja oletusten suhde

Matriisi: indikaattorit

Laadulliset tai määrälliset mittarit, joiden perusteella voidaan arvioida hankkeen onnistumista (Mistä tiedämme, että muutosta on tapahtunut?).

Esimerkiksi: Number of households connected to the sewerage network.

Todentamisen välineet (means of verification) kertovat mistä indikaattoreihin liittyvä tarvittava tieto saadaan.

Esimerkiksi: Kunnallisviranomaisten tilastot

Matriisi - kokemuksia

- Hankehakemuksen kirjoittaminen on helpompaa, jos logiikka toimii.
- Toisinaan matriisi ja hankehakemus eivät linkity toisiinsa.
- Usein oletukset jäävät määrittelemättä (et voi hallita kaikkea!)
- Matriisi on liian yksityiskohtainen -> yksinkertaista!

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Concept note

Concept note -lomakkeen täyttäminen

28.8.2018

Vinkkejä ja toivomuksia

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Vinkkejä ja toivomuksia

Hankkeen nimen pitäisi olla lyhyt ja ytimekäs – koko hankekonseptia ei tarvitse kuvata nimessä.

CB2East	30MILES
CBEwB	ADAPT
CLUSME	Baltic Urban Lab
DeDiWe	BELT
EDU-RAIL	BLASTIC
GreenAgri	CB HealthAccess

Interreg Central Baltic -hankkeiden nimiä

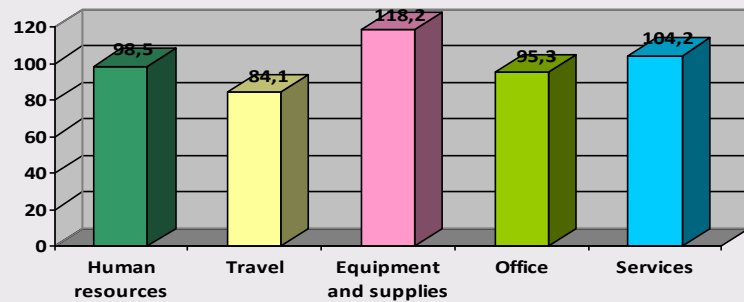

28.8.2018

Vinkkejä ja toivomuksia

Budjetoi realistisesti!

Hankkeet ovat useimmiten yli- kuin alibudjetoituja

Realization of the budget headings compared to the initial budgets, % (Karelia ENPI CBC, first call)

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Vinkkejä ja toivomuksia

Hankehallinnolla on merkitystä: varaa riittävästi resursseja hallintoon!

”Competent project manager is the greatest asset for project.”

28.8.2018

Vinkkejä ja toivomuksia

Hakemuksen arvioija ei tiedä mitä olet tekemässä ja miksi – kirjoita selkeästi ja yksinkertaisesti.

Hienot sanat ja monimutkainen kieli eivät paranna hakemusta – kirjoita selkeästi ja yksinkertaisesti!

Muista ainakin tämä

- Tarkista, että ongelma, tavoite, toimenpiteet ja tuotokset liittyvät toisiinsa!
(Jos muistat vain yhden asian tästä koulutuksesta, toivomme, että se on tämä.)

KARELIA

CBC // Cross-border cooperation

Menestystä!

Autamme mielellämme

jarkko.karkimaa@kareliacbc.info

henna-mari.laurila@kareliacbc.info

niko.auer@kareliacbc.info

28.8.2018